

Za 5 let vzrostl počet předepsaných antibiotik o 800 tisíc balení

13.11.2025 - Viktorie Plívová | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Antibiotika už skoro 100 let zachraňují životy. Pokud se ale užívají jinak než na doporučení lékaře, zvyšuje se riziko ztráty jejich účinnosti. Všeobecná zdravotní pojišťovna vlani za antibiotika pro své klienty zaplatila přes 1 miliardu korun.

Světová zdravotnická organizace označuje antibiotickou rezistenci za jednu z deseti nejvážnějších zdravotních hrozeb současnosti. Na problém upozorňuje i Světový týden povědomí o antimikrobiální rezistenci (18.-24. listopadu), jehož letošním heslem je „Chraňte naši přítomnost, zajistěte naši budoucnost“.

„Růst antibiotické rezistence znamená, že se bakterie stávají odolnými vůči léčbě a v budoucnu může být stále obtížnější až nemožné léčit běžné bakteriální infekce. Rezistence bakterií vůči antibiotikům není problémem pouze zdravotnictví – dotýká se celé společnosti. Týká se pacientů, lékařů, ale také zemědělství a potravinářského průmyslu. **Zodpovědné nakládání s antibiotiky je zásadní, pokud chceme, aby si zachovala svou účinnost i pro budoucí generace,**“ říká **MUDr. Zuzana Elbertová**, vedoucí oddělení koncepce Odboru smluvní politiky VZP ČR, a dodává: „V České republice jsou v posledních letech na vzestupu například infekce dýchacích cest (zápal plic) a infekce močových cest vyvolané rezistentními kmeny bakterie *Klebsiella pneumoniae*.“

Antibiotika se doporučují pouze k léčbě bakteriálních infekcí, tedy například zápalu plic, angíny nebo bakteriálního zánětu močových cest, spály, tuberkulózy nebo boreliózy. Naopak jsou nevhodná a neúčinná u virových onemocněních, jako je běžné nachlazení nebo chřipka.

Všeobecná zdravotní pojišťovna vlani zaplatila 5,7 milionu balení antibiotik, před pěti lety to bylo o 800 tisíc méně. Rostly také náklady VZP, kdy v roce 2020 na úhradách za antibakteriální léčiva zaplatila 794 milionů korun, vlani pak 1,02 miliardy Kč. Za prvních osm měsíců letošního roku už počet balení přesáhl 3,33 milionu kusů.

Počty balení a úhrada za antibakteriální léčiva hrazená klientům VZP

Počet balení Náklady celkem v tis. Kč

2020	4 932 729	794 016
2021	5 157 767	877 350
2022	5 625 776	898 852
2023	5 666 950	980 904
2024	5 704 006	1 020 406

Jak uvádí Státní zdravotní ústav, podle posledních dat roste v celé Evropské unii počet lidí infikovaných rezistentními bakteriemi a antibiotická rezistence tak významně ohrožuje veřejné zdraví. A podle výzkumu Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik si více než desetina Čechů doma schovává antibiotika, která aktuálně nevyužívají. Ve většině případů si je pacienti nechali po předchozí léčbě s tím, že je možná někdy v budoucnu využijí.

Pro Českou republiku doporučuje Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí snížit celkovou spotřebu antibiotik u lidí o 9 %.

Na problém upozorňuje i Světový týden povědomí o antimikrobiální rezistenci (18.- 24. listopadu), jehož letošním heslem je „**Chraňte naši přítomnost, zajistěte naši budoucnost**“. Podle **Světové zdravotnické organizace** nastává antimikrobiální rezistence, když mikroorganismy (bakterie, viry, houby, paraziti) mění své vlastnosti tak, že přestávají reagovat na léky, které dříve účinkovaly. To ztěžuje léčbu infekcí a zvyšuje riziko šíření, závažnosti onemocnění a úmrtí.

V Evropě kvůli antibiotické rezistenci zemře přibližně 35 tisíc lidí ročně. V roce 2020 v České republice zemřelo zhruba 500 osob v důsledku infekce rezistentní na antibiotika, což je o 40 více úmrtí, než byl počet obětí dopravních nehod ve stejném roce. Valné shromáždění OSN si v roce 2024 stanovilo cíl snížit počet úmrtí kvůli lékové rezistenci o 10 % do roku 2030 a také redukovat používání antibiotik v zemědělství a potravinářství.

Základní doporučení k užívání antibiotik:

- Neužívat antibiotika bez doporučení lékaře
- Vždy dokončit předepsanou léčbu
- Nepoužité léčivo vraťte do lékárny
- Dbát na prevenci infekcí (hygiena, očkování, zdravý životní styl)
- Respektovat pokyny, rady lékařů a odborníků

Proč je důležité neužívat antibiotika bez doporučení lékaře

- Hrozba pro budoucnost: Růst antibiotické rezistence znamená, že se bakterie stávají odolnými vůči léčbě a v budoucnu může být stále obtížnější až nemožné léčit běžné bakteriální infekce.
- Nadužívání antibiotik: Antibiotika jsou účinná pouze proti bakteriím, ne proti virům (např. chřipce nebo nachlazení) a jejich nesprávné používání přispívá k rozvoji antibiotické rezistence.

Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/za-5-let-vzrostl-pocet-predepsanych-antibiotik-o-800-tisic-balení>